

NL Weekly - Achtergrond bij de cijfers

Philip Bokeloh, Sandra Phlippen, Jan-Paul van de Kerke

De week van beweging op de arbeidsmarkt, de brexit en de afnemende bedrijfsdynamiek

- ▶ **Uitstroom van werkenden vanuit door corona getroffen sectoren komt op gang**
- ▶ **Brexit trekt nu al wissel op Britse economie**
- ▶ **Bedrijfsdynamiek staat ook in Nederland onder druk**

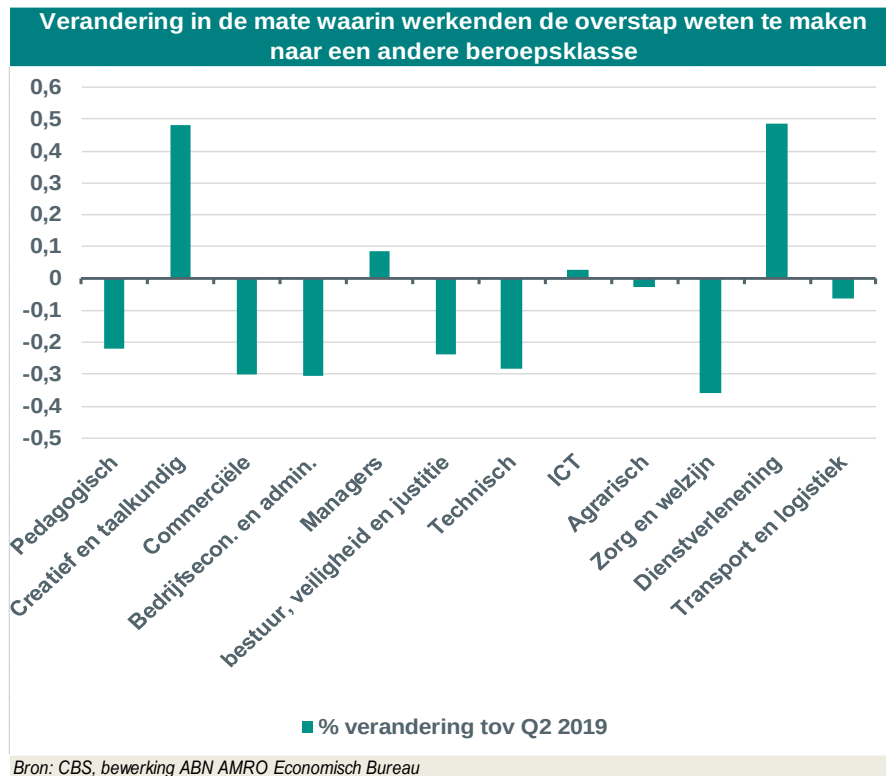
Uitstroom van werkenden in getroffen beroepen komt op gang

Zolang het virus en de daarmee gepaard gaande restricties in onze bewegingsvrijheid aanhoudt, zullen de arbeidsmarktkansen in de getroffen sectoren op zijn zachtst gezegd laag zijn. Dit betekent dat veel werkenden vroeg of laat moeten overwegen om al dan niet via omscholing de stap naar nieuw werk te zetten.

Het goede nieuws is daarbij dat Nederlanders in vergelijking met andere landen relatief vaak van baan wisselen. Daarbij wisselen werkenden vaker naar een baan in een andere beroepsklasse dan dat zij werk vinden binnen hun beroepsklasse. Sinds het uitbreken van de Coronacrisis is het aantal beroepswisselaars echter flink afgenomen, van 3,1 procent van de werkende beroepsbevolking eind 2019 naar 2,4 procent in het tweede kwartaal van 2020 (dus tijdens de eerste lockdown).

Twee beroepsklassen vormen daarop een uitzondering, zoals onderstaande figuur laat zien. Dit zijn de creatieve beroepen en de dienstverlenende beroepen. 4 procent van de werkenden in de creatieve beroepen heeft werk gevonden in een andere beroepsklasse in het tweede kwartaal, een stijging van 47 procent ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder. In de dienstverlenende beroepen is 5,7 procent van de werkenden overgestapt naar een baan in een andere beroepsklasse, ook een toename van bijna 50 procent ten opzichte van een jaar eerder.

In bijna alle andere beroepsklassen zijn werkenden juist vaker in hun beroep gebleven. Ook het aantal wisselingen binnen dezelfde beroepsklasse is sinds de crisis sterk afgenomen. Helaas kunnen wij uit deze data niet afleiden in welke beroepen mensen werk vonden. (Sandra Phlippen)

Brexit, een hard gelag zowel voor bedrijven als voor de overheid

De onderhandelingen tussen het Verenigd Koninkrijk en de Europese Unie over de Brexit lopen nog steeds stroef. Deadline na deadline verstrijkt en de tijd begint te dringen. De uitkomst van de onderhandelingen is van belang voor de Nederlandse economie. Een studie van het [Planbureau van de Leefomgeving](#) bevestigt dat een harde Brexit weliswaar het nadeligst uitpakt voor de Britten zelf, maar dat ook Nederlandse bedrijven er relatief veel last van zullen ondervinden. Vooral bedrijven actief in de landbouw, de voedselindustrie, de chemie en de handel en transport kunnen te maken krijgen met hogere inputkosten en een verslechtering van het concurrentievermogen. In het bijzonder de in de Randstad gevestigde bedrijven blijken kwetsbaar.

De Brexit leidt ook tot gekrakeel tussen Europese lidstaten onderling. Het vertrek van de Britten heeft namelijk gevolgen voor de Europese begroting. Als die gelijk blijft, zullen de overgebleven lidstaten voortaan meer geld moeten afdragen aan Brussel. De vraag is alleen hoeveel? De meningen daarover lopen uiteen, aldus de [Algemene Rekenkamer](#). De discussie wordt er niet makkelijker op doordat de boekhoudkundige definities van de nettobetalingen variëren. De Europese Commissie rekent met andere afdrachten en subsidies dan Nederland. Het verschil zit vooral in de douaneheffingen die Nederland naar Brussel overmaakt en die vanwege de Nederlandse positie in de internationale handel omvangrijk zijn. Nederland merkt deze aan als een afdracht, de Europese Commissie niet.

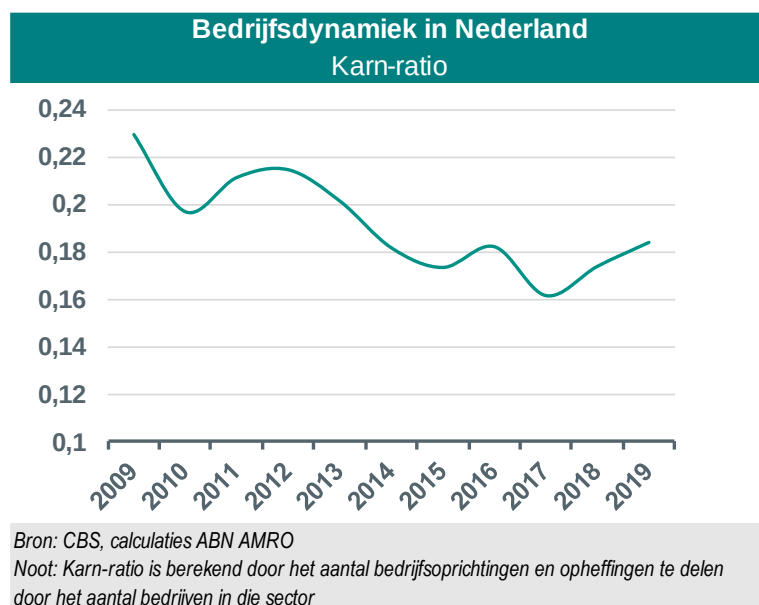
Eén ding staat buiten kijf. Volgens de definities van beide partijen is Nederland een nettobetalder. Sommigen concluderen op basis hiervan dat Nederland beter af zou zijn als het uit de Europese Unie zou stappen, een redenering die vergelijkbaar is met die van de Britse premier Boris Johnson toen hij de Britse kiezers richting Brexit manoeuvreerde. Maar deze conclusie is onjuist. Het laat buiten beschouwing dat er naast de financiële begroting nog andere economische overwegingen zijn die pleiten voor deelname aan de Europese Unie. De voordelen van handel en politieke samenwerking met de andere lidstaten doen de balans omslaan. De negatieve spiraal waarin de Britse economie de afgelopen jaren is beland en die met een harde Brexit waarschijnlijk verder zal verergeren, vormt hiervoor een duidelijk bewijs. (Philip Bokeloh)

Afnemende bedrijfsdynamiek; cyclisch logisch, structureel verontrustend.

Het CBS berichtte [deze week](#) dat er in het derde kwartaal 16 procent minder bedrijven zijn opgericht in Nederland. Vanuit cyclisch perspectief is dit goed te verklaren. Tijdens economisch moeilijke tijden maken ook ondernemers in spé minder risicovolle keuzes. Zij kiezen er dus voor om nog even te wachten op betere tijden met het oprichten van een nieuw bedrijf. Minder bedrijfsoprichtingen in deze onzekere tijden is daarom niet direct een cijfer dat de wenkbrauwen doet fronsen.

Als we echter met een meer structurele bril kijken naar het aantal bedrijfsoprichtingen wereldwijd dan is hier de afgelopen jaren een dalende trend zichtbaar. Onder bedrijfsdynamiek vallen bedrijfsoprichtingen en bedrijfsgroei maar ook krimp en faillissementen. Net als het aantal oprichtingen is bedrijfsdynamiek wereldwijd de laatste jaren afgenomen.

Ook in Nederland is deze afname in bedrijfsdynamiek te zien. Een simpele manier om dit in beeld te brengen is de karn-ratio, het aantal bedrijfsoprichtingen en bedrijfsopheffingen samen, gedeeld door het totaal aantal bedrijven. De onderstaande figuur toont de afname van bedrijfsdynamiek in Nederland van de afgelopen jaren.

Deze structurele afname van bedrijfsdynamiek is wel verontrustend. Bedrijfsdynamiek is namelijk goed voor de economie. Nieuw opgerichte bedrijven kunnen de gevestigde orde uitdagen met nieuwe technologieën. Bedrijven die de concurrentiestrijd hebben verloren zullen krimpen. Werknemers van deze 'verliezers' kunnen elders in de economie, bij een bedrijf dat wel kan concurreren hun steentje bijdragen. Dit proces, creatieve destructie genaamd, zorgt voor efficiëntie in de economie en is daarmee een drijver van productiviteitsgroei.

Eén doorslaggevende reden waarom bedrijfsdynamiek afneemt lijkt er volgens het wetenschappelijke debat niet te zijn. Een samenloop van verschillende trends ligt eerder voor de hand. Een van die voorbeelden is bijvoorbeeld de toegenomen marktmacht van grote bedrijven die voorkomen dat bedrijven kunnen toetreden tot de markt.

Met dit in het achterhoofd is het voor economisch herstel na corona te hopen dat alle ondernemers in spé ongeduldig worden en eerder beginnen met ondernemen. (Jan-Paul van de Kerke)

Kerncijfers			
	2019	2020	2021
<i>Procentuele mutaties</i>			
Consumentenprijzen EU	1,2	0,4	1,0
Consumentenprijzen VS	1,8	1,2	2,0
Consumentenprijzen Nederland	2,6	1,4	1,4
Bbp EU	1,3	-7,6	2,7
Bbp VS	2,2	-4,8	3,4
Bbp Nederland	1,7	-5,6	2,1
Consumptie	1,5	-7,7	1,9
Overheidsconsumptie	1,6	-1,5	3,2
Investerings	4,6	-5,4	0,2
Uitvoer	2,7	-5,8	4,6
Invoer	3,2	-5,6	4,5
Contractlonen	2,4	2,5	1,1
Huizenprijzen Nederland	6,9	7,25	0
Woningtransacties Nederland	0	0	-10,0
<i>Niveaus</i>			
Werkloosheid Nederland (% beroepsbevolking)	4,2	4,0	6,5
Lopende rekening Nederland (% bbp)	9,9	8,8	8,2
Begrotingssaldo Nederland (% bbp)	1,7	-8,0	-6,5
Overheidsschuld Nederland (% bbp)	48,7	62,1	64,0
10-jaars rente Nederlandse staatsobligaties (% einde jaar)	-0,06	-0,35	-0,30
10-jaars spread Duitsland (basispunten, einde jaar)	13	20	20
Refirente (% einde jaar)	0,00	0,00	0,00
Euribor, 3-maands (% einde jaar)	-0,38	-0,45	-0,44
EUR/USD (koers, einde jaar)	1,12	1,18	1,25

Herziene cijfers zijn gecursiveerd.

Ramingen: ABN AMRO Economisch Bureau

Team Nederland:**Sandra Phlippen**, Chief Economist sandra.phlippen@nl.abnamro.com**Philip Bokeloh** Senior econoom woningmarkt, philip.bokeloh@nl.abnamro.com**Nora Neuteboom**, Senior econoom, nora.neuteboom@nl.abnamro.com**Piet Rietman**, Econoom, piet.rietman@nl.abnamro.com**Jan-Paul van de Kerke**, Econoom, jan-paul.van.de.kerke@nl.abnamro.com**DISCLAIMER**

Dit document is samengesteld door ABN AMRO. Het heeft uitsluitend als doel om financiële en algemene informatie te verstrekken over de economie. ABN AMRO behoudt zich alle rechten voor met betrekking tot de informatie in het document en het document wordt uitsluitend aan u verstrekt voor uw informatie. Het is niet toegestaan dit document (geheel of deels) te kopiëren, distribueren, door te geven aan een derde of om het voor enig ander doel te gebruiken dan hier boven bedoeld. Dit document is informatief bedoeld en vormt geen aanbieding van effecten aan het publiek, of een uitnodiging om een aanbod te doen.

U mag niet om welke reden dan ook vertrouwen op de informatie, meningen, beramingen, en aannames in dit document noch dat het compleet, accuraat of juist is. Er wordt geen garantie gegeven, uitdrukkelijk of stilzwijgend, door of uit naam van ABN AMRO, haar directeuren, functionarissen, vertegenwoordigers, gelieerde partijen, groepsmaatschappijen of werknemers met betrekking tot de juistheid of volledigheid van de informatie in dit document, en geen enkele aansprakelijkheid wordt geaccepteerd voor enig verlies als direct of indirect gevolg van het gebruik van deze informatie. De opvattingen en meningen opgenomen hierin kunnen op enig moment aan verandering onderhevig zijn en ABN AMRO heeft geen enkele verplichting om de informatie in dit document na de datum hiervan te herzien.

Voordat u in enig product van ABN AMRO investeert, dient u zich te informeren over de verschillende financiële en andere risico's, alsmede mogelijke beperkingen voor u en uw investeringen als gevolg van toepasselijke wetgeving en regels. Indien u, na lezing van dit document, overweegt een investering te doen in een product, raadt ABN AMRO aan om een dergelijke investering met uw relatiemanager of persoonlijke adviseur te bespreken om nader te bezien of het relevante product – met inachtneming van alle mogelijke risico's – past bij uw investeringen. De waarde van beleggingen kan fluctueren. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garanties voor de toekomst. ABN AMRO behoudt zich het recht voor wijzigingen in dit materiaal aan te brengen.

Alle rechten voorbehouden